

ЎЗБЕКИСТОН ССР ва ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЁШДА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССРОлий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

22 октябрь 1974 йил, сешанба

№ 248 (16.028). Баҳоси 2 тийин.

ЎРТА ОСНЕ РЕСПУБЛИКАЛАРИДАГИ ВА БОШҚА ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРИМИЗДАГИ БАРЧА ПАРТИЯЛАР СИНГАРИ ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ҲАМ КПСНИНГ КАТТА ВА ЖАНГОВАР ОТЯДИДИР. РЕСПУБЛИКАНИНГ ҲОЗИРГИ ВА КЕЛАЖАКДАГИ ҲАММА ЮТУҚЛАРИ ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ҲАММИНИ ВА ТАШКИЛОТЧИЛИК ФАОЛИЯТИ БИЛАН ЧАМБАРЧАС БОҒЛАНГАН. РЕСПУБЛИКА КОММУНИСТЛАРИНИНГ ҚАРИИБ ЯРИМ МИЛЛИОН КИШИЛИК АРМИЯСИ ПАРТИЯМИЗ ЛЕНИНЧИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СОДИҚ ТАЯНЧИ БУЛИБ КЕЛДИ ВА ШУНДАЙ БУЛИБ ҚОЛА БЕРАДИ.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

РЕСПУБЛИКАМИЗ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ХАЛҚ ХУЖАЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИ, МАМЛАКАТГА 4.580 МИНГ ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТОПШИРИЛДИ.

ШАРҚ МАШЪАЛИ

БУГУН Буюк Иттифоқимизнинг забардаст ва гулистон дийрларидан бири — Совет Ўзбекистони, КПСНИНГ жанговар отрядларидан бири — республика Коммунистик партияси. Ҳақ олтин тўйини нишонлаётган, Бугун бутун совет халқи, барча қардошларимиз бу ёрқин санани биз билан бирга катта хурсандчилик билан нишонламоқдалар. Ленин тўйларининг тантанаси қадимий ва навқирон Ўзбек заминида бутун салобати билан гавдаланиб, қалбларимизни ифтихор туйғуси билан тўлдирмоқда.

Октябрь инқилоби, совет тузуми халқларимизга, жумладан Ўзбек элига чинакам совадат, ривожланиш ва камолот йўлларини очиб берди. Минг йиллар давомида орзу қилинган ҳақиқатнинг, халқ қалбидининг қатлам-қатламларида пинҳон ётган чексиз имкониятларнинг юзага чиқишига замин яратди. Қўрмасиз, хароба кулбалардан кўркәм, осмонлар қосқонларгача, майда қосқондан етук, кудратли сановатгача, омондан ҳозирги энг замонавий юксак техникагача, жинчирқондан равшан нурхоналар маржонгача, саводсизликдан академия чўққиларигача Ўзбек халқи босиб ўтган йўл — бу Октябрь йўли, улуг Ленин йўли бўлиб тарихга кирди.

Партиямиз Ленинча миллий сивбатининг амалга оширилиши натижасида тарихан қисқа давр ичда Ўзбекистон иқтисодий тараққитининг машаққатли капиталистик босқичини четлаб ўтиб, Шарқда социализмнинг ёрқин машъалига айланди. У юксак даражада механизациялашган қишлоқ хўжалиги, ривожланган индустрия, баркамол маданият, етук илму-фан дийри бўлиб дунёга танқид.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда сановатнинг юздан ортиқ тармоғи шаклланиб, 1300 дан зиёд йирик корхоналар барпо этилди. Республикаси ишчилар синфининг соми бугунги кунда 2 миллион кишига яқинлашди. Бир пайтлар ҳатто оддий михин ҳам четдан харид қилишга мажбур бўлган ўлка эндиликда самолётлар, тракторлар, экскаваторлар, бульдозерлар, пахта териш техникаси ва яна унлаб ранг-баранг, мураккаб машиналар ишлаб чиқариб, Ватан кудратини оширмоқда.

Бугунги кунда республикада минглаб қолхоз ва совхозлар мавжуд. Бу хўжалиқларнинг катта кўпчилиги дийримиизнинг асосий бойлиги — «оқ олтин» ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган. Шонли юбилей йилида 5 миллион тоналлик улкан хирмон учун кураш

ҳозир айни авж нуктада давом этмоқда. Оне-ер қаридан олиб чиқилган бунча жавоҳир — чорак миллиард нуфузли буюк совет халқи насибасининг тароз босғулик вазнин ва равшан бир бўлагидир. Чунки бундай улғувор ҳосилни фақат дўстлигимиз тўғрисида қардошлар кўмагидагина ҳаммамиз бир тану бир жон бўлиб яратамиз.

Ҳанинги турли жабҳаларида шухрат топган қанчадан-қанча алломалар мураккаб илмий муаммоларни ҳал этиш билан банд бўлиб, улар чўлларни гулистон қилиш, атом сирини очиб, кимё жавоҳирларини инсониятга бахш этиш, маъданлар хазинасини кашф этиш, ер ва самоний ўрғаниш каби соҳаларда фидойилик қилмоқдалар.

Октябрь бизга СССР халқлари дўстлигини инъом этди. Бу дўстлик ўзининг мўъжизакор кучи билан, илҳомбахш кудрати билан, ака-укаларча салимияти билан бизнинг абадий ифтихоримиз бўлиб қолди. У барча зафарларимизнинг жўш урган сарнамаларидан биридир. Бу дўстлик минг йиллар давомида буюк ақл эгалари, донишмандлар, мутафаккирлар орзу қилиб келган, халқларнинг юрак-юракларида куйланган ва ердокланган, башариатнинг муқаддас эсрий интилишларини ўзиде мужжасам этган бебаҳо хазинамиз, ҳақиқатга айланган бугунги улғувор ҳайтимиздир. Доҳий Ленин: «БИЗ, МИЛЛАТЛАРИНИНГ ИХТИРИЙ ИТТИФОҚИНИ — БИР МИЛЛАТНИНГ ИККИНЧИ МИЛЛАТ УСТИДАН ҲЕЧ ҚАНДАЙ ЗУРЛИГИГА ЯЎЛ ҚўЙМАЙДИГАН ИТТИФОҚИНИ ИСТАЙМИЗ. — МУТЛАҚО ТўЛА ИШОНЧГА, ҚАРДОШЛАРЧА БИРЛИКНИ ОЧИҚ ВА РАВШАН ТўШУНИБ ОЛИШГА, ТўЛА ИХТИРИЙЛИК АССОСИДАГИ КЕЛИШУВГА АССОСЛАНАДИГАН ИТТИФОҚИНИ ИСТАЙМИЗ. — деб орзу қилган ва шундай жамиятга асос солган эди. Бизнинг кудратли Ватенимиз улуг раҳнамо ғояларининг мукамал, реал ифодасидир.

Шонли эллик йил ичда қўлга киритган ғалабаларимизнинг сарҳисоби ана шундай мислсиз. Биз бу ажойиб зафарларга Коммунистик партиямиз етакчилигида, Ватенимиздаги барча халқларнинг, биринчи навбатда буюк рус халқининг оғаларча бегараз ёрдами тўғрисида эришдик. Биз ана шундай порлоқ якунлар, янада равшан истиқбол режалари билан дийримииз ва Компартияимизнинг иккинчи ярим асрлигига қадам қўймоқдамиз. СССР халқларининг тўрлердек мухтадкам, океанлардай улғувор, қўвшдай ҳарорати дўстлиги янги-янги парвозларимизга қанот бахш этди.

Рассом А. Холиқов ишлаган расм.

ПЛАН ТўЛДИ, НАВБАТ МАЖБУРИЯТГА

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съевди қарорларини амалга ошира бориб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, ўз фидокорона меҳнатлари билан ҳамма жойда Ватанга кўп ҳосил еттиштириллар ва мисли кўрилмаган қисқа муддатда — республика юбилейи арафсисда — 21 октябрда пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажардилар.

Мамлакат 4 миллион 580 минг тонна Ўзбекистон «оқ олтин»ини олди. Бу эса 1973 йилнинг шу муддатида давлатга сотилган миқдорига қараганда 260 минг тонна кўп. Пахтаниннг 80 проценти биринчи сортларга топширилди.

Сирдарё, Тошкент, Жиззах, Андижон, Қашқадарё, Хоразм областларининг қолхоз ва совхозлари, 65 район республиканиннг юзлаб қолхоз ва совхозлари, минглаб бригадалари пахта йиғин-терининг уюшқоқлиги билан олиб бориб, халқ хўжалик планини муддатдан илгари бажардилар. Қорақалпоғистон АССР, Сурхондарё, Фарғона, Бухоро, Наманган ва Самарқанд областлари хўжаликлари пахта тайёрлаш планини бажариш арафсисда турibdilar. Пахта тайёрлашнинг юксак суръатларига эришмиш пахта териш машиналаридан серикум фойдаланиш жуда муҳим роль ўйнади. Механизаторлар тайёрланган пахтаниннг эрдандан кўпчилиги — 2 миллион 320 минг тоннасини машиналарда тердилар.

Сирдарё области қолхозлари ва совхозлари тайёрланган пахтаниннг 83 проценти, Тошкент области 76 проценти, Жиззах области 73 проценти, Самарқанд области 62 проценти машиналарда териб олиб, машина терими планини муваффақиятли адо этдилар.

Пахтакорларга КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати катта ердан берганлиги ва пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида тинмай гамхўрлик қилганлиги натижасида, қолхозчилар, совхоз ходимлари, қишлоқ хўжалиги ва суа хўжалиги мутахассислари, республиканиннг барча меҳнаткашлари қаҳрамонларча меҳнат қилганликлари ҳамда мусобақадор қардошларимиз — Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қирғизистон ва Қозғистон пахтакорларининг катта ердан берганлиги натижасида шу аjoyиб ғалабани қўлга киритдилар.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари еттиштирилган ҳосилни уюшқоқлик билан териб олишни давом эттирмоқдалар, ҳамма ҳосилни нобуд қилмай териб олиш ҳамда Ватанга қанда 5.000.000 тонна пахта топширишдан иборат юксак социалистик мажбуриятларини сўзсиз адо этиш учун фидокорона ишламоқдалар.

Ўртоқ М. А. СУСЛОВ Тошкентга келди

КПСС Марказий Комитети Сибсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Михаил Андреевич Сулов Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллиги байрамида қатнашиш учун 21 октябрда Тошкентга келди. Тошкент аэропорти ранг-баранг либосда. Баланд флагштоқларда ССР Иттифоқи, Ўзбекистон ССР, барча қардош иттифоқдош республикаларнинг давлат байроқлари ҳиллираб турибди. Аэропортта республика ва унинг пойтахти меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари келганлар. Бу ерда сановат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг илгорлари, танили фан ва маданият арбоблари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг аъзолари, СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Советларининг депутатлари, Совет Армиясининг генераллари, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар. Кутиб олувчилар орасида шонли байрамда қатнашиш учун Тошкентга келган қардош республикаларнинг вакиллари бор.

(Давоми иккинчи бетда).

ТОШКЕНТ аэропортида М. А. Суловнинг кутиб олиниши.

А. Авазов, ва А. Горюккин фотоси, (ЎЗТАГ).

В. И. Ленин ҳайкали пойга гулчамбарлар қўйди.

М. А. Сулов «Халқлар дўстлиги» ҳибонига қўчат ўтказмоқда. А. Авазов, А. Горюккин фотолари, (УзТАГ).

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Янабоғ районининг меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақани кенг аям олдириб, муддатидан олдин, 20 октябрда пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажардилар. Давлатга 29 минг тонна пахта сотилди.

Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ялпи ҳосилини 35 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар.

Ўзбекистон районининг пахтакорлари республика ва Ўзбекистон Компартиясининг ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақани кенг аям олдириб, муддатидан олдин бажардилар. Давлатга 41,7 минг тоннадан ортиқ пахта топширишди.

Район деҳқонлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, планга қўшимча равишда давлатга 8,5 минг тонна пахта сотиш ва ҳосилдорлигини гектар бошига 35 центнерга етказишга сўз бердилар.

Оқолтин районининг пахтакорлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини шарафига бошланган мусобақани кенг аям олдириб, муддатидан олдин, 20 октябрда давлатга пахта сотиш халқ хўжалик планини бажардилар. Район хўжаликларини тайёрлов пунктларига 49,5 минг тоннадан ортиқ пахта етказиб бердилар. Шундан 45,4 минг тоннаси машиналарда терилди. Бу териб олинган ҳамма пахтанинг 92 проценти ташкил этди.

Район қишлоқ хўжалиги меҳнаткорлари давлатга пландан ташқари 19 минг тонна қўриқ пахта сотишда зиммаларига олган мажбуриятларини сўзаси бажаришга бутун куч-гайратларини сарфламоқдалар.

Янгиқўрган районининг пахтакорлари қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини еттиштириши йўлида шу учун бошланган Кўпайитиш социалистик мусобақасига қўшилиб давлатга пахта сотиш халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажардилар. Тайёрлов пунктларига 35,8 минг тонна пахта етказиб берилди.

Район деҳқонлари ялпи ҳосилини 45 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар.

Норин районининг деҳқонлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақасида 20 октябрда пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажардилар. Улар давлатга 34,9 минг тонна «оқ олтин» сотдилар. Район пахтакорлари яна 8 минг тонна пахта сотишга қарор қилдилар.

Ўртоқ М. А. СУСЛОВ Тошкентга келди

[Боши биринчи бетда.]

Ўртоқ М. А. Суловни кутиб олиш учун КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ленинград область партия комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров аэропортга келдилар. Тантаналарга келган делегацияларнинг бошлиқлари — Компартиялар Марказий Комитетларининг биринчи секретарлари: Грузиядан — Э. А. Шеварднадзе, Озарбайжондан — Г. А. Алиев, Молдавиядан — И. У. Усубалиев, Тожикистондан — Ж. Р. Расулов, Туркменистондан — М. Ф. Гапуров, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари К. В. Лебедев, Арманистон Компартияси — Марказий Комитетининг секретари К. С. Демирчян, Москва шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. М. Тяжелыников, Иваново область партия комитетининг биринчи секретари В. Г. Клюев, Олий Советлар Президиумларининг Раислари: РСФСРдан — М. А. Ясноу, Украина ССРдан И. С. Грушецкий, Қозғоистон ССРдан С. В. Нибязбеков, Министрлар Советларининг раислари: Литва ССРдан И. А. Манюшис, Латвия ССРдан Ю. Я. Рубан, Болгария Коммунистик партияси Хасково округ комитетининг биринчи секретари Г. Н. Корчанов, Болгария — Совет дўстлиги Умумхалқ комитети раисининг ўринбосари, Болгария Компартияси Марказий Комитетининг

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантаналарда иштирок қилдиш учун 21 октябрда Тошкентга қардош республикалар делегациялари келишди.

Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. С. Грушецкий бошлиқлидаги Украина ССР делегацияси келди. Делегация составида «Артемуголь» комбинатидagi Изотова номли шахтанинг зобойишчиси, СССР Олий Советининг депутаты, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. И. Довбиш, Полтава областидаги «Дружба» колхозининг сўт соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Т. Жуган, композитор, СССР Халқ артисти Г. И. Майборода бор.

Қозғоистон делегацияси составида Қозғоистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси С. В. Нибязбеков (деlegation бошлиғи), Қозғоистон Компартияси Чикент область комитетининг биринчи секретари А. Г. Рамазонов, «Қарақандауоль» комбинати кўмир қанбонининг машинисти, СССР Олий Совети депутаты, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Я. М. Муцагалев, Турғай область Ушакон номли совхоз трактордальчилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Н. Куряленколардан иборат.

Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе бошлиқлидаги Грузия ССР делегацияси байрам тантаналарини қатнашиш учун келди. Делегация состави Тбилиси шаҳар Калинин район партия комитетининг секретари Н. В. Гургендиде, Зугдиди райониндаги Ингири чойкорлик совхозининг механизатори В. Г. Мейнарғиялардан иборат.

Литва ССР Министрлар Совети Раиси И. А. Манюшис бошлиқлидаги делегация келди. Делегация составида Литва Компартияси Шауляй район комитетининг биринчи секретари Ю. А. Вайнаускас, Вильнюсдаги электр саноатининг заводининг йиғувчиси, Литва ССР Олий Совети раисининг ўринбосари А. В. Тоцицялар бор.

Латвия делегациясига Латвия ССР Министрлар Совети Раиси Ю. Я. Рубан (деlegation бошлиғи), Латвия Компартияси Рига район комитетининг биринчи секретари Я. Д. Тумов-Бекис, «Ригас адитайс» фабрикасининг тўқувчиси, Латвия ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. И. Трифонова кириди.

Арманистондан Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари К. С. Демирчян (деlegation бошлиғи), Октемберян райони, Налбандян қишлоғидаги колхоз звено бошлиғи, СССР Олий Совети депутаты, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Г. А. Карапетян, Арманистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик С. А. Амбарцумяндан иборат составдаги делегация келди.

Тожикистон ССР делегациясига

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

1924—1974

- Ўзбекистон партия ташкилотини ташкил топганда бунин 50 йил ичда ўсиб, ривожланди. Унинг сон состави 28 баравар ўсди ва 1974 йилнинг 1 июлига келиб 448429 КПСС аъзоси ҳамда 18867 партия аъзолигига кандидатини ташкил этди. Шу йилнинг олти ойи мобайнида 9318 киши кандидатликка, 8849 киши партия аъзолигига қабул қилинди.
- Партияга қабул қилинаётганлар составида хотин-қизлар кўпайиб борибди. Шу йилнинг олти ойи ичда партия кандидатлигига қабул қилинганларнинг 35,7 проценти хотин-қизлар ташкил қилди. Ҳозир 99018 коммунист ёки жами партия аъзоларининг 21,2 проценти хотин-қизлардир.
- Ўзбекистон партия ташкилотини социал составида ҳам жиддий ўзгаришлар рўй берди. 1974 йилнинг 1 январига КПСС аъзоси бўлган ишчилар 33,5 проценти, деҳқонлар 27,9 проценти, хизматни ва бошқалар 38,6 проценти ташкил қилди.
- Коммунистларнинг умумий билим даражаси ҳам ошди. Ҳозир уларнинг 22,8 проценти олий, 2,3 проценти тугалланмаган олий, 41 проценти ўрта, 21,2 проценти тўлиқсиз ўрта маълумотли кишилар ташкил қилди.
- 1974 йилнинг 1 июлигача республикада бошланғич партия ташкилотларининг сонин 15163 тага, ҳеч партия ташкилотлари 19083 тага, партия гуруҳлари эса 9945 тага етди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон Компартиясида 12 та область партия комитети, 26 та шаҳар партия комитети, 8 та шаҳар райкоми, 127 та қишлоқ райкоми мажмуи.

ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Хоразм область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга бошланган социалистик мусобақани кенг аям олдириб, муддатидан олдин, 21 октябрда давлатга пахта сотиш халқ хўжалик планини бажардилар. Давлатга 380 минг тоннадан кўпроқ пахта сотилди, шу жумладан 165 минг тонна пахта мажбуриятларда териб олинди.

Хива, Богот, Хонча, Янги-Ариқ районларининг пахтакорлари областда биринчи бўлиб халқ хўжалик планини бажардилар ва олинган мажбурият ҳисобига пахта топшириш пунктларига 49,5 минг тоннадан ортиқ пахта етказиб бердилар. Шундан 45,4 минг тоннаси машиналарда терилди. Бу териб олинган ҳамма пахтанинг 92 проценти ташкил этди.

Район қишлоқ хўжалиги меҳнаткорлари давлатга пландан ташқари 19 минг тонна қўриқ пахта сотишда зиммаларига олган мажбуриятларини сўзаси бажаришга бутун куч-гайратларини сарфламоқдалар.

ИЛГОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети 1974 йил октябр ойининг иккинчи ўн кунлигида пахта териб ва давлатга сотиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини қўриб чиқиб, республика кўчма Қизил байроқларини Самарқанд ва Хоразм областларига, Самарқанд областининг Нарпай, Пахтачи, Қашқадарь областининг Қосон, Сирдарё областининг Қўриқдаги Оқолтин районларига, Самарқанд область, Хатирчи районидagi «Зарафшон», Сирдарё область, Оқолтин районидagi «Андижон» совхозларига, Самарқанд область, Пастдарғом районидagi К. Маркс номли колхозга беришга қарор қилдилар.

ЧУҚЧИЛАР ПУБЛИЦИСТИКА

ХАММА нарсани илк масъулият ҳиссидан бошлайди. Биринчи уни отамиз жанга кетган кунини сезганимиз, биринчи Ленин вафотидо биринчи эчки қўз ёш томишининг титроғидан, биринчи дастликка кашифат илҳомини татиб кўрганда, яна биринчи Некрасовнинг «Гражданином быть обязаны» деган сатрига илк бор дуч келганда қалбимиз сезганимиз.

Энди тетапола бўлиб ерда биринчи қадам қўйганимизда бизнинг келажакимиз учун қайғурган одамлар ўзарини бахтли ҳисоблашган. Улар дошқик тавассиси билан Туркистонга келган болшевик Пантелеймон Лепешинский Совет Шарҳида биринчи маърифат ўчоғи — Тошкент уни-верситетини очганда «Бу кун меннинг умримда энг бахтёр кун бўлиб қолади» деган эди. Чунки у бизнинг бутунги етук авлодларимизни, сиз билан бизнинг камолотимизни кўз ўнгига келтира олган. Уша ленички муроббийларнинг ашаналарида етилган ҳозирги ёшлиқнинг юксак граждандлик фазилатларини сўз билан ифодалаш қийин. Биргина хатдан биргина сатр келтирай. Бу хатни ҳозир асримизнинг буюк иншооти деб ном олган БАМ (Байкал—Амур магистрала) да ишлаётган ўзбек ишлари ваган. У ерда ҳозир юзлаб ўзбекистонликлар «Комсомол съезди» номидagi эъзбор қурилиш отрядларида ишламоқда. Уларнинг мактуби буюк Ватанга муҳаббат ҳисси, романтик жасорат ва ифтихор туйғуларини билан тўла. Улар ёввойи тайга йўллари, чексиз туманли кенгликларини, ишининг шарафли ва оғир эканини ёзадилар, энг муҳими, ўша оғир шарафидо ҳам етукликка интиладилар. Маана мактубининг ўша жойи: «Омадимизни қарангки, биз келиб қўйилган қурилиш отряди Ватан уруши йилларида Ладога кўли музликларидан қамалдаги Ленинградга машҳур «хавф йўлини» очган жановар отряд экан. Бу ветеранларнинг ҳар бири биз учун — мактаб. Қўлини қурган ҳақиқий меҳрибон мураббийлар!»

РАМОЛОТГА ИНТИЛИШ ҳисси бутун халқимизга хос. Республикаимиз босиб ўтган ярим асрлик йўл, ҳар жихатдан қарасангиз ҳам, журавати тарихий бир халқамиз, мислиси бир саркаши эсладиган. Леничка генерал ГОЭЛПРОнинг тўғинчи бўлган буюсув ГЭСини қурган усталардан Дмитрий Иштокин ёшлик йилларини хотирлаб, бундай дейди: «Ойлик пул йўқлигини билсан ҳам ишлаётардик. Тошкент шаҳар Совети маошмизга пул топшиш учун трамвай билетини бир тийин қимматроқ сотиш ҳақида қарор чиқарди. Бу жуда муҳим эди. Чунки, буюсув 4 минг киловатт энергия бериши керак...».

4 минг киловатт. Ҳозир қўриб тутилган Сирдарё ГРЭСи 4 миллион киловаттга мўлжалланган.

Ярим асримизнинг динишчилиси маана шундай! Шиддатли уруш йиллари Фарход тоғи этақларидо тўғич металлургия заводи қурилган эди. Шу ўттиз ил ичда унда пулат ишлаб чиқариш ўттиз марта ошди. Уша йиллари Уралда ўқиб келган биринчи ўзбек металлурги, Фарғона ва Тошкентга Москва ҳамда Ивановодан дастгоҳлар олиб келган биринчи тўқувчилар билан биргаче шонли ички динишларимизнинг тўғич авлодлари бўлиб қолдилар. Тошкент пролетариатининг шонли ичкиболчи ашаналари замирида ўсиб етилган ҳозирги бир арки миллионли жағтовар ички сарфларини ўртоқ Брежнев республиканинг суянган тоғи деб атади.

Қўриб турибсизки, ҳар бир ғалабамиз тарихи интернационал дўстлик саҳифаларига бориб тутади. Дўстликнинг ўзи эса гоғий, синдий яқдиллигимиз самарасидир. Биз, юзлаб турли-тurlи халқлар, леничка эркин гоғлар тугайли тил топишди.

Қадимий бир ривоят ёгда тушади. Афсонавий Бобилмандоб тугроғида қашқоқликдан жуде қанилган халқлар худого юзмаюз учраб арз айтмоқ учун арши-аълога чиқадиган юксак минора қурмоқчи бўладилар. Жон жаҳд билан аҳд қилган халқ иродаси тугайли минора даҳшатли тезлик билан ўсиб, бандаси чиндан ҳам арши-аълога оёқ қўйдиган. Нима қилиш керак? Буларни қандай қилиб тўхтатиш мумкин? Худо жуде кўп бош қотирганда кейин чорасини топади: одамларнинг тилларини чалқатириб, бир-бирларини тушунмайдиган қилиб қўяди. Яқдиллик, ақиллик, ўзаро тушунши йўқолганда кейин иш ҳам барбод бўлиб, минора чала қилиб кетади. Бобилмандоб минорасининг айвонларини ҳали ҳам бор, дейилади бу ибратли ривоятла.

Худо худого эканда, жуде нозик жойдан ушлабди. Лекин бизнинг замонда халқларнинг яқдиллигини, дўстлигинини буза оладиган куч йўқ. Энг муддиш синов пайтида бу нозик жойга зарб урмоқчи бўлганлар бўлди. Лекин бу синов жойи бизнинг энг қувватли томонимиз бўлиб қолди. Чунки бизнинг дўстлигимиз улуг Лениннинг инсон бағти ҳақидаги энг эркин гоғлари билан боғлиқ. Шунинг учун биз уни муқаддас биламиз.

ПАХТАЧИЛИК ТАРИХИ — бизнинг биографиямиз, республикамизнинг ўсиш йўлидир. Бу шунчалки кўп фронтли ички, республикада унга даҳлдор бўлган киши йўқ десак бўлади. Ер ўлаштириш, механизация, уруғчилик, ирригация, ҳосилдорлик каби соҳаларда Ленин муқофотлари олган дондор замондошларнинг ҳар бири нечачека замонавий фанлар билан боғлиқ бўлган мушаккил халқлар эканини кўрсатади. Пахтачилик меҳнатининг замонавий индустриал характерни, агро-саноат бирлашмалари, янги водийлар, ишлаб чиқариш комплекслари республика қиёфасини ҳам, одамлар руҳияти, тафаккур тарзини ҳам ўзгартириб юборди.

Мирзачўлга, Марказий Фарғона ва Қарши чўлига чет элдан келганлар хайратда қолади. Лекин ҳозир бизнинг одамларга қўлигани эмас, сакролда ҳам боғлар яратиш мумино бўлайми, қолди. Шаҳар қурилиш эса ҳозирги одамлар учун тўрт йиллик иш деб тушунади. Ҳозирги иш шаҳарлар ҳам шунчалки тўқилиб-қўқоламан, худого одамларга ўлашув касби-кори билан қамолга етди. Чирчиқ билан Навоий — қимбағ, Олма-қалъ билан Бекобод — металлург, Ширин билан Тахитов — энергетик, Зарафшоннинг касби-кори номдан маълум.

Ҳозирги жўшқин ҳаёт, илҳомлаб меҳнат завоқи эса уларга алоҳида фазил хайратда туради. Юбилей вахталари беҳисоб моддий бойликларинга эмас, да, бу кунлар одамларимизнинг қалб гуллаганини, жасорат тўғайларини намойиш этди. Биз шонли замона кенг маънода тушунади. У биз учун ўша ярим асрлик йўлгина эмас, у ўлкамизнинг истиқболини ҳам, келса тарихини ҳам ёритиб юборгандай бўлди.

Асқад МУХТОР.

Гапуров (деlegation бошлиғи) Турғуртоқ олтингургурт комбинати саралаш фабрикасининг старший автоклавчиши, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Р. Худойназаров, Тахта районидagi Куйбишев номли колхоз раиси, СССР Олий Советининг депутаты, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Х. Муродов, Дзержинский номидаги Ашхобод ил газлама комбинатининг директори А. А. Аббасина бор.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантаналарда иштирок этиш учун ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. М. Тяжелыников Тошкентга келди.

Аэропортда меҳмонларни КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, И. Р. Курбанов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мухомонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Махмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Х. Абдуллаева, К. А. Аҳмедов, Г. А. Габриельянц, И. В. Марчинок, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, республика министрлари ва бошқа раҳбар ходимлари кутиб олдилар. (УзТАГ).

СУЯНГАН ТОҒИМИЗ

СИЗ БИЛАН биз бу таърифни илк бор КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневдан эшитгандик. Республикага Халқлар дўстлиги ордени тошғирлишига бағишланган тантанали Кўшма мажлисда шундай деган эди: «Ишчилар синфи — социалистик Ўзбекистоннинг суюнган тоғи, коммунистик курилишда партия йўлини аниқ ўтказувчи кучдир, колхозчи дехқонларнинг ишончли иттифоқчиси ва таянчидир».

Бу — ишчи деган юксак номга берилган юксак баҳо. Шу билан ишчи касбидан фахрланиб юраркан. Ҳаётдаги ҳар бир кувончли одимимиз, меҳнатдаги омадимиш улкамизнинг бутун ишчилар синфи эришган ютуқларда кўриб тураман. Айниқса, жонқон республикамизда халқ хўжалиги тарихидан ишчи синфининг буюк яратувчилик фаолиятини яққол тасаввур этаркан. Унинг эллик йил ичида қўйган музаффар одимларини ишчилар номидан санаб ўтишни истайман: ўзбек, тоjik ва туркман халқлари ҳамкорлигида қурилган Катта Фарғона канали, Фарход ГЭСи, Туямуён ва Тахитоз тўғонлари, иттиҳ широкда ўзлаштирилган «Голодострой» системасидаги чўл ва дашт ерлар, интернационализмнинг ёрқин намунаси бўлган Бухоро — Урал, Урта Осиё — Марказ газопроводи, 1930 йилда Тошкент тўқимачилик комбинатини ташкил этиш учун қардош республикалардан келган 500 дан зиёд малакали ишчи, инженер-техник ходимлар ва дохило... Уларни санайверсангиз жуда кўп.

Буларнинг ҳаммасида Ватанимиз ҳақла-

рининг муқаддас дўстлиги бўлган чексиз садоқати ёрқин намоён бўлди. Илгари четдан кетмон сотиб олган улкамиз эндиликда четга пахта териб машиналар, экскаваторлар чиқарилди. Илгари РСФСР, Урал ва Украинадан келтирилган ер қазих машиналари, ирригация ускуналари, янгирув ва тўқув дастгоҳлари, цемент, азот ва фосфат ўғитлари ҳозир ўзимизда тайёрланмоқда. Мамлакатимиздаги ҳамма республикаларнинг меҳнаткашлари ўз меҳнатининг самараларини Ўзбекистон билан баҳам кўриб келганидек, Совет Иттифоқининг ҳамма жойларидаги ишчилар ҳам Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган маҳсулотдан баҳраманд бўлмоқдалар. Эндиликда «Ўзбекистонда тайёрланган» деган тамғали турли хил буюмларни на фақат Иттифоқимизда, жонқон ҳамма бурҷакларида кўрасиз. Улар ўз сифатига кўра дунёдаги энг яхши намуналардан қолишмайди. Айниқса, республикамиз сановати ишлаб чиқарётган мураккаб машиналар, аппаратлар кун сайин тилга тушапти, харидорлар бўлиб борапти.

Халқимизда эллик йилда эл ўзарар, деган аjoyиб ҳикмат бор. Сўнгги ярим аср мобайнида республикамизда халқ хўжалигининг барча тармоқлари ва унинг одимлари ана шундай ўсди, камол топди. Айниқса, сановатимиз таниб бўлмаас даражада ўзгарди. Энергетика, химия, нефть, кон, металлургия, оltин қазиб чиқариш, электр техника, самолётсозлик, электрон сановати, машинасозлик, енгил ва озиқ-овқат сановати сингари юздан ортқ тармоқ бугунги кунимизнинг қураати аломатидир. Эллик йил ичида сановатимиз маҳсулоти ҳажми 135

баробар ўсганидан ҳажонланмай бўлдим!

Ишчи ижодкор ва ташаббускордир. Бу олижаноб хислатлар бизнинг қорхонамиз ишчилари учун ҳам тўла таваллуқли. Улар бутун республикамиз ишчилари билан бир сафда туриб, КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун кураш мусобақасида янги-янги муваффақиятларини қўлга киритяпти. Бир беш йилликда икки беш йиллик нормасини бажаришга аҳд қилган тўққизлар ташаббусининг издошлари кун сайин ортиб бормоқда. Айниқса, сўнгги пайларда мураббийлик ҳаракати кенг тус олди. Юксак маҳоратга, бой ҳаётий тажрибага эга бўлган илгор ишчиларимиз ёшларини тарбиялаш соҳасида аниқ иш олиб бормоқдалар. Улар эзу ният билан ёшларга меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни, маҳоратни ўргатмоқдалар. Ёшларни коллективнинг меҳнат аъзолари асосида тарбияламоқдалар.

Бизан, серкўб республикамизга келган чет эллик меҳмонлар бизнинг қорхонамизда ҳам бўлиб туришди. Улар республикамизнинг қисқа вақти ичида сановатлашган ўлкага айланганининг асосий сабаблари билан қизиқадилар. Бунинг асосий сабаби Совет ижтимоий ва давлат тузумининг афзалликлари, ленинча миллий сийбаст натижасидир.

Санд НУРИДДИНОВ,
В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводининг «300»-стан мастери,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ФАКТЛАР... РАКАНЛАР...

1924—1974

- 1913 йилда бутун Туркистонда 425 та майда, ночор қорхоналар мавжуд бўлиб, улар беш-олтигагина тармоққа бўлишган эди. Ҳозир совет Ўзбекистонининг ўзида сановатнинг юздан ортқ тармоғи бўлиб, уларда 1300 дан кўпроқ замонавий йирик қорхоналар ишлаб турибди.
- 1973 йилда республика сановат маҳсулоти ҳажми 1924 йилдагига нисбатан 135 баробар ортди.
- Эллик йил ичида республикамизда 1700 баробар электр энергия, 220 баробар нефть, 112 баробар кўриш бол гилш ва 24,5 баробар кўп пахта толаси ишлаб чиқарилмоқда.
- Республика сановат ишлаб чиқаришдаги ишчилар сони 22,5 баробар ўсди.
- Илгари оддий миҳни ҳам четдан келтирилган Ўзбекистон эндиликда четга маҳсулот чиқариш бўйича РСФСР, Украинадан кейин Иттифоқда учинчи ўринда туради.
- Республика экспорт маҳсулотлари ичида пахта асосий ўринни эгаллайди. У барча социалистик мамлакатларга ва ГФР, Франция, Англия, Япония, Филиппиния, Италия сингари давлатларга сотилади.

ЁРҚИН ЙЎЛ

БУГУНГИ Юқори Чирчиқ илдам суръатлар билан ривожланиб бораётган, пахтачилик, қаноччилик ва чорвачилик соҳалари индустриал асосларига кўчирлаётган илгор районлардан биридир. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейини муносиб кутиб олиш учун курашаётган районимиз меҳнаткашлари кунин-кеча яна бир зафар қўқдилар. Давлатга пахта тошпирини юзасидан олдинга социалистик мажбурият ҳам ошириб бажарилди. Она-Ватан Юқори Чирчиқ районидан 30 минг тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Пахта ҳосилдорлиги 35 центнерга етди. Районимиз давлатга қаноч, дои, сабзавот, пилла, чорвачилик маҳсулотлари сотиш йиллик планларини ҳам муваффақиятли адо этди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлаш, айниқса пахтачилик соҳасида эришилган бу муваффақиятлар қишлоқ хўжалигини интенсификациялаш, комплекс механизациялаш ва химиялаштириш, фан-техника ютуқлари ва илгор тажрибалардан омилдорлик билан фойдаланиш, бошқарув системасини ҳамда хўжаликка партиявий раҳбарлики янада такомиллаштириш орали эришилди.

Район колхозлари бу йил биринчи марта 30 минг тонна «оқ олтин» етиштирдилар. Илчи ҳосилнинг 95 процини машиналар билан териб олинди. Далаларга ишлаган 222 та «зангори кема»нинг ҳар бири билан ўртача 119 тоннадан пахта терилди.

Район партия ташкилоти ҳам ярим аср мобайнида ўси да мустақамланди. Агар бундан 50 йил аввал районда жами 61 коммунист бўлиб, ҳозир улар 3434 кишига, бошланғич партия ташкилотлари сони эса 107 тага етди.

Эришилган муваффақиятлар билан қийоаланмай ҳар доим олға қараб, янги-янги маъраларга интилиш коммунистларнинг аjoyиб хусусиятидир. Район партия ташкилоти олдида қишлоқ хўжалигини тагин ҳам комплекс ривожлантиришнинг улкан ваизфалар турбиди. Бу галабаларга эса қаначон Коммунистнинг партиямиз белгилаб берган ваизфаларини изчиллик билан амалга ошира бориб эришамиз.

Н. ЛАДУШКИН,
Юқори Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари.

САРПО

- Тўйга сарпо ярашиш, гўзал дийрими!
Куйлайди сенга ошиқ газал, дийрими!
- Олтин тўйга керакдир олтин тўёна,
Сенга пок олтин севгим тўгал, дийрими!
- Илгитлик либосингдан кўзим мастона,
Энг кўркам сарпо одат азал, дийрими!
- Инсоннинг тафаккурин, чақноқ кўз нури—
Ижод этган рангларнинг бари сендадир;
- Кўёш ва юлдузларнинг кўркам сурурин,
Нашъа берган тонгларнинг бари сендадир;
- Шодлик, фарах, омонлик, ором, фароғат,
Сабўҳий оҳангларнинг бари сендадир;
- Одамзод орзу қилган руҳий балоғат,
Етук тиниқ онгларнинг бари сендадир.
- Сарпонга тикилман завқ ҳалқонда:
Поёисиз пахтазоринг тўйнинг бўлибди;
Кўрмаганман мен бундай боғин жаҳонда,
- Анвойи чаманларинг сўлим бўлибди;
Кип-қизил гулзорларинг — бошинг узара тож,
Байроқларинг—қўлйида гулнинг бўлибди.
- Эҳ, ташбехга мунча ҳам улғу эҳтиёж!
- Э, яхши сўз, шоярнинг қулиниг бўлибди!
Хуллас, сарпо тасвири давом этаркан,
Мовий камалларингдир — белнигда белбоғ;
ГЭСларингнинг шуъласи Ойга етаркан,
Куррамизда ёйибсан хисобсиз чироқ;
Шарафли республикам — улғу тўйхона,
Оқиб келаверади яқини йирок;
- Ҳаммага насиб этсин бу шодёна,
Мангу бўлсин қардошлар иқболи порлоқ!
- Дўстлар, сарпо тасвири этаркан давом,
Энди йўллар ҳақида бир оғиз қалом:
[Гарчанд йўл сарпо эмас, азизлар,
- Бу дунё ҳам эмасдир эскича дунё!]
- Йўллар қурдик шаҳарлар,
Ўлкалар аро, Бошим Тошкентда бўлса,
Ниҳояси то — Москвага етади ва ундан ҳатто Уланади Еуропа билан Осиё!
- Биз катта йўл устида, олтин кўприкда
Турибмиз, тургандайин улкан кўриқда;
Ясан-тусан поездлар гумбураб ўтар,
Самолётлар ҳавонин ўбдон янгратар,
Машиналар елади — қаторма-қатор...
Кейин аста тинади беҳисоб мотор,
Бир-бирини қучади қардош, биродар;
Меҳмонларин кутамиз нурли тонготар.
- Республика либоси нурдан, зиёдан,
Шодлигимиз меҳнатдан, меҳру гўёдан,
Дўстлик гавҳарини тердик қадим дунёдан;
Октябрдан тугилдик муқаддас Ватан,
Унинг бир бўлагидур Ўзбекистоним,
Шарқдаги юрагидур Ўзбекистоним!
- Тўйга тўхфа ярашиш, гўзал дийрими!
Куйлайди сенга ошиқ газал, дийрими!

ФАНИМИЗ КАМОЛОТИ

Ўзбек дийрида совет фанининг тараққиёти В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғланган. Ленин ўтмишда маълум халқларнинг сийсий, иқтисодий ва маданий тенгсизлигини тугатиш, социализм куриш йўларини кўрсатди. Унинг ташаббуси билан Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида Ўзбекистонда маданият ва фан муассасалари вужудга келди. Айниқса, В. И. Ленин Декрети билан Туркистон Давлат университетининг ташкил этилиши ва рус олимларининг катта ёрдами билан ўлкамизда фанининг кенг ривожини учун пойдевор қўйилди.

Социализм курилиши йиллари республикада совет фанининг кўп соҳаларида аjoyиб муваффақиятларга эришилди.

Республикада совет фани, айниқса, кейинги ўн йилликлар мобайнида ҳар тарафлама кенг ривожланди. Янги илмий-тадқиқот муассасалари — ядро физикаси, астрономия, механика, кибернетика, электроника, сейсмология, ўсимликлар химияси модделлари, пахтачилик, археология, фалсафа ва ҳуқуқ, ўлка медицинаси каби институтлар вужудга келди. 1959 йилда Тошкентда Совет Шеркида биринчи атом реактори барпо этилди.

Республика Фанлар академияси ва бошқа бир қатор илмий муассасалар шугуланётган энг муҳим ва бош проблемалардан бири пахтачилик халқ хўжалиги комплексидир. Ҳозир Ўзбекистон мамлакатининг учдан икки қисми пахтасини беради.

Пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини кенг тармоқ ортишда кўриқ ерларини ўлаштириш гўт муҳим аҳамиятга эга. Бизнинг биологларимиз, ирригаторларимиз Мирзачўл, Қарши дашти, Фарғона ва Қорақалпоғистондаги кўриқ ерларини ўлаштиришда узоқ йиллик илмий ишлар олиб бориб ўз назарий хулосаларини ва амалий тақлифларини билан чиқдилар. Қорақўлчилик ва чорвачилик институтларининг тадқиқотлари ҳам алоҳида аҳамиятга эга бўлиб келди.

Республика олимлари шугуланётган иккинчи муҳим соҳа энергетика комплексидир. Бу проблема энергетика мамлакатларининг ҳамма турларини ўрганиш ва халқ хўжалиги тараққиётидаги салмоқини оширишни кўзда тутди. Олимларимиз энергетика қувватларидан фойдаланиш ва тўри тақсимлаш юзасидан, Урта Осиё энергия системасида Ўзбекистоннинг ёқлиги — энер-

гетик баланси ва тугган ўрни тўғрисида, мамлакат халқ хўжалигини электр энергия ва табиий газ билан таъминлаш юзасидан қиматли илмий ишлар олиб бормоқдалар.

Илмий тадқиқотлар комплексининг яна бир муҳим тармоғи рангли металлургиялар. Бу соҳада кейинги йилларда айниқса катта илмий натижаларга эришилди.

Физика соҳасида ҳам катта ютуқлар қўлга киритилмоқда. Олимларимиз радиация физикаси, юқори энергиялар физикаси, электроника, гелиофизика ва ярим ўтказгичлар физикаси бўйича муҳим тадқиқотлар ўтказяптилар. Юқори энергия соҳасида космик нурлардаги ўзаро ядро таъсирларини ўргатувчи СССРдаги энг йирик қурилмалардан бири республикамизда ишлаб бошлади. Ядро физикаси институтини коллектив атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида катта ишларин олиб борапти.

Ҳозир Фанлар академиясининг ҳисоблаш маркази Кибернетика илмий тадқиқот институти «халқ хўжалиги учун гўт муҳим» аҳамиятга эга бўлган бир қатор муаммоларини ҳал этиб бормоқда.

Ижтимоий фанлар соҳасида ҳам муҳим муваффақиятларга эришилмоқда. Олимларимизнинг ташаббуси билан К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарлари ўзбек тилига таржима қилиниб, «Нашр этилиши халқимиз маънавий ҳаётида жуда муҳим воқеа бўлди».

Республикада иқтисод фани кенг улғош отиб тараққиёт этмоқда. Кейинги йилларда Ўзбекистон халқ хўжалиги тарихи конкрет экономика ва назарий масалаларга доир янги китоблар чоп этилди. Тадқиқот муассасалари ва илмий асарларда иқтисодий проблемаларни кенг муҳокама қилиниши ва ишлаб чиқишли социалистик хўжалик механизмининг такомиллаштириш учун талайгина фойда келтирди. Файласуфларимизнинг самарали ишлари эвазига диалектик ва тарихий материализм, Ўзбекистонда ижтимоий-сийсий фикрлар, этика, эстетика, илмий етевиз ҳақида муҳим тадқиқотлар яхши натижалар берди.

Ҳуқуқшуносларнинг илмий ишлари Ўзбекистонда давлатчилик ва ҳуқуқ тарихи ва назарийга доир катта асарлар яратиш имкониятини тугдирди.

Революцияга қадар Ўзбекистон ССРнинг ҳозирги территориясида бор-йўги 102 врач бўлиб,

улар ҳам маҳаллий бойлар ва чор чиновникларидан иборат кичик бир гуруҳга хизмат кўрсатарди. Энди бўлса Ўзбекистонда 24,877 врач бўлиб, шундан 13880 дан зиёди хотин-қизлардир. Эллик йил мобайнида ТошМини йигирма мингдан ортқ врач битириб қикди. Олимларимизнинг медицина фанига қўйётган ҳиссалари ҳам катта. Медик олимларимиз баъзи касалликларга диагноз қўйиш ва даволашнинг янги, яна самарали усулларини ишлаб чиқиб, амалда муваффақиятли қўлланмоқдалар. Орттирилган ва туғма юрак порогини операция қилишнинг ўзи медицинаимиз тараққиётини кўрсатиб беради.

Ўзбекистонда фанининг камолоти совет халқлари дўстлигининг рамазидир. Фанимизнинг ҳамма соҳалари улғу рус халқи ва қардош халқлар олимларининг ижодий ҳамкорлиги самарасидир.

Коммунистик партия фанининг халқ хўжалиги мақсадларига мослаб ривожлантириш чораларини белгилаб берди. КПСС XXIV съезидан кейин фан билан ишлаб чиқаришнинг алоқалари янада мустаҳкамланди.

Бугунги фантехника революцияси жараёни фақат амалий тажрибанинг ўзигагина таяниб бўлмаганини, бошқаришнинг ҳозирги замон фанини пухта эгаллаш лозимлигини аққол кўрсатди. Бу жараён фанининг ҳамма соҳаларини янада чуқур ривожини талаб этди.

Республикада фанининг ривожланиши ҳамма социалистик жамиятнинг иқтисодий, социал ва маънавий тараққиётининг катта омил бўлиб келгани ва бундан сўнг ҳам шундай бўлишини зўр мамнуният билан қайд қиламиз.

Республикамиз олимлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг эллик йиллик таъинатининг фанининг ҳамма соҳасида салмоқли ютуқлар билан кутиб олмақдалар. Улар ўлкаимизнинг моддий ва маънавий бойликларини халқимиз фаровонлиги учун тўла ишга солиш йўлида бундан бунён ҳам фидокорона меҳнат қилверадилар.

С. СИРОЖИДДИНОВ — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президентини,
О. АКРАМХУҲАЕВ, У. ОРИПОВ — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиклари,
Ҳ. ТУРСУНОВ, республика Фанлар академияси муҳбир аъзоси, Ҳ. ИНОЯТОВ — тарих фанлари доктори, профессор.

ПАХТА — Ватан бойлиги. Юқоридаги суратда машҳур токини пахтакори, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саидхўжа Урихўжаев ва дондор ўзбек пахтакори, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулларнинг ўзаро социалистик мусобақа шартномасига имзо четавганиларни акс эттирилган. Ўртадаги суратда эса республикамиз ҳамма пахта далаларида бўлганидек, тоғ-тоқ «оқ олтин» хирмонлари тасвирланган. Пастдаги суратда пахтакорларга аjoyиб терим машиналарини етказиб бераётган «Ташсельмаш» заводининг ишчиларидан И. Г. Мостовой, У. Худойов, Х. Абдураулов, К. Митрониналар.

С. Безносое ва А. Туреве фотолари.

ТАШАККУР, УЛУҒ РУС ХАЛҚИ

БУНДАН 50 йил муқаддам Улуғ Октябрь тоғи ўзбекларнинг ҳам улғига бахт-саодат олиб келди. Тарих учун умалчи катта бўлмаган бу мудат ичида Совет Ўзбекистонимиз социалистик тузумининг улкан тараққиёт йўлини босиб ўтди. Жаҳонни қойил қолдирадиган муваффақиятларга эришиб, индустриалашган қудратли ўлкага айланди. Муъжизакор химия, машинасозлик, нефть, энергетика, кўмир, газ, кон-руд, металлургия, электротехника, енгил, озиқ-овқат сановати ва бошқа сановат тармоқлари, курилиш индустрияси барпо этилди.

Бу юксалишда бизга ҳамма ҳамкор, буюк мададкор ва чин маънода устоз улғу рус халқи тенгсиз кўмак кўрсатди. Урал машинасозлари, ивановлик тўқимачилар, москвалик инженер-техниклар сановатимизнинг юздан ортқ тармоғини барпо этишда ўзбеклар билан бир сафда, ёна-ён турдилар. Улар 1300 га яқин йирик қорхоналаримизни гўт унумли ишлайдиган замонавий ускуналар билан қуроллантиришда жонбозлик кўрсатдилар.

Биз бугун олтин тўй арафасида ана шу эришган ютуқларимиз

билан беҳад фахрланамиз ва қардошлик оиласида буюк дўстлигимизга сайқал берган улғу оғамиз қадрдон рус халқидан абадий миннатдоримиз.

Илгари зулмат ҳукм сурган жойларда ҳозир Фарход ва Оҳангори, Тошкент ва Навоий, Фарғона ва Тахитоз электрстанциялари, Чирчиқ каскададаги ГЭСлар ва Сирдарё ГРЭСининг нурли чироқлари ёниб турибди. Утмишда хувиллаб ётган жойларда ҳозир кеачсию-кундузи станоклар билан турбиналар гувиллаб ишламоқда, мартен ва мис эритувчи печлар повилаб ёнмоқда. Қарьерлардан қора ва рангли металлур рудаси, кўмир ва ҳар хил маъданлар қазиб чиқарилмоқда.

Ярим аср давомида янги гигантлар, бутун-бутун шаҳарлар, йирик сановат марказлари бунёд этилди. Янги курилиш ҳавозалари кўтарилмоқда. Рўй берган бу қувончли ўзгаришлар барча қардош совет халқлари ва аввало улғу рус халқи кўрсатган жуда катта беҳад ёрдам тўғрисида қўлга киритилди.

Ўзбек халқи шу кунларда рус халқини — пўлат эритиш, нефть ва кўмир чиқаришни, жуда мураккаб машиналар, аппаратлар, турли газламалар ишлаб чиқаришни, тепловоз ва самолётлар бошқаришни биринчи бўлиб ўргатган устоз рус халқини алоҳида фахр билан тилга олади. Саҳават билан, беғараз, чинакам қардошларча ёрдам кўрсатганини учун, доим қўллаб-қувватлаб келаётгани учун ўз оғаси ва энг содик дўсти улғу рус халқига астойдил, чин кўнглидан ташаккур изҳор қилади.

Ташаккур сенга, улғу рус халқи!

Қобилжон МЎМИНОВ,
Андиқон машинасозлик заводининг ишчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.
Абдишўкур ҚОДИРОВ,
Тошкентдаги «Октябрь революцияси» номи тепловоз вагон-ремонт заводининг тоқари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.
Ҳожак АЛИҚУЛОВ,
Ангренадаги кўмир разрезининг экскаватор машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.
Ҳахрихон ТИЛЛАБОВЕВА,
Фарғона тўқимачилик комбинатининг ишчиси, ивановлик машур тўқувчилар Виноградовлар номдаги мукофот лауреати.

ТОШКЕНТ

Кўксини кенг очиб офтоб сари. Дарёдай қалби бор, тоғ янглиғ баста, Умр йўлларидай уйқоқ кўчалар. Қуёшга рўбарў миллион ойнаси, Мусаффо ҳаводан бағри тўла бахт.

Мовий уфқларга ёзиб қулочини. Боладай қувноғу олимдай доно. Чинни пийёдайд бахтдан жаранглай.

Яшнар шарқимизнинг буюк шаҳари, Боғларга чулганиб баланду пастки Кундуз-ку кундузи! Бунда кечалар. Дўстлик билан тепар қайноқ сийнаси,

Бағрига жоқчилик ҳайт ҳувончин. Гуркирай гўзаллик жам бўлган динб. Камалак тусида портлайди ранглай. Шундай диловардир бизнинг пойтахт!

Дўстлигимиз ЖОЗИБАСИ

Асли ўзбекистонликман. Улуғ Ватан уруши жангларида жароҳатланиб Москвада даволандим ва шу шаҳарда яшоб қолдим. Ҳозир Лихачев номидаги машҳур автомобиль заводида ишлашман. Биз ишлаб чиқарибган «ЗИЛ-130» машиналари бутун мамлакатга, шу жумладан Ўзбекистонга ҳам юнатилади. Москва — инқиби ватаним бўлиб қолди. Бу ерда дўстларим, кадрдонларим жуда кўп. Улар орасида руслар ва белоруслар, қозоқлар ва украинлар, бошқа миллат вакиллари бор.

Она юртим Ўзбекистон тўғрисида ўйлаганимда бехиштар Тошкентда бўлиб ўтган энгилма ёдига келаман. Энгилма ҳамшаҳарларим бошига қулфатлар келтирган эди. Ана шунда мамлакатимиздаги барча қардош республикалар Ўзбекистон пойтахтига қардошлик ва биродарлик ёрдамига келдилар ва унинг бутунлай қайта тикланишига қўмақлашдилар. Халқларимиз ўртасидаги буюк дўстлигини кучи ва жозибаси мана нимада кўришди!

Пайтдан фойдаланиб, юртдошларимни ажойиб байрам — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг шонли 50 йиллик тўйи билан чин қалбдан табриклайман. Мана, ярим асрдирки мен тугилиб ўсган ўлка осмонида бахт ва шодлик қуёши чарақлаб турибди ва биз уларнинг ҳаммаси учун жонини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, улуғ рус халқига миннатдорчилик билдираман.

Муҳаммадқул ЁҚУВОВ,
Лихачев номидаги Москва автомобиль заводининг слесари.

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ ДОН

Бепойён Ватанимизнинг ҳамма бурчагида Ўзбекистонимизнинг «оқ олтин» ўлкаси деб биладилар. Кейинги йилларда галлачилик ҳам гуркирай ривожланиб кетди. Қишлоқ хўжалик меҳнатчилари республикани «оқ олтин» ва галла дёвирига айлантириш ҳис-туйғуларини билан тўлиб тошгандилар.

Бу йил республикамиз деҳқонлари сугорилган майдонлардан умумий фойдаланиш ҳисобига дон етиштиришни 2 миллион тоннага етказиш учун курашмоқдалар.

Амударёнинг бўм-бўш ётган соҳилларида таъин қилинган ихтисослаштирилган совхозлар шолдан мўл ҳосил олмақдодилар. Улар республикамизнинг олтин тўйи йилида 323 минг тонна шол ҳосили учун курашмоқдалар.

Мен кўп йиллардан бери мактабхўри дони етиштириб келаман. Шунини қувонч билан айтаманки, ўтган йилдан бери бу соҳани республикамиз комсомоллари ўз оталиқларига олишди. Леонид Ильич Брежневнинг илҳомбахш таъбири хатидан руҳланган ёш деҳқонлар дон етиштиришни уч барабар

кўпайтирдилар ва 320 минг тоннага етказдилар.

Юбилей йилида мактабхўрикорлик комсомол-ёшлар бригадаси сони исси барабар ошди. Улар 780 минг тонна дон етиштириш мажбуриятини олганлар. Ёш мактабхўрикорлар ўз сўзларида маҳкам турибдилар. Биз бу йил республикамизда мактабхўридан мисли кўрилмаган ҳосил олинганлиги қувонч билан айтаман. Қозғоғистон ССРнинг Толдиқўрган области билан мусобақадор бўлган Андижон области деҳқонлари галладан мўл ҳосил етиштиришда олдинги сафларда бормоқдалар. Андижонликлар ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 83 центнердан мактабхўри дони олдидилар.

Зиммага олтинга социалистик мажбуриятлар ҳам шубҳасиз ошириб бажарилди. Республикамиз галлакорлари олдидан янги вазифалар, янги марралар турибди.

Любовь ЛН,
Юқори Чирчиқ районидagi «Полюс» колхозининг мактабхўрикорини, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАРИТАСИ ОЛДИДА

УН УЧТА ЭДИ, ОЛТМИШ ТЎҚҚИЗТА БЎЛДИ

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ эллик йил ичиде босиб ўтган йўли, тараққиёти Ўзбекистон ССР харитасида ҳам ўз аксини топмоқда. Ишлаб чиқарувчи кўчларнинг гуркирай ўсиши натижасида янги-янги шаҳарлар бунёд бўлди. Ўзбекистон ССР ташкил этилган вақтда унинг харитасида ун учта шаҳар акс эттирилган эди. Ҳозир эса республикамиздаги шаҳарлар сон, олтиш тўққизга етди.

Ҳар бир янги шаҳар республикамиз халқ хўжалигининг раванқидан тараққиётдан ёриш бир далолат. Чирчиқ шаҳри хиния саноати тараққиётидан амувдига келган бўлса, Ангрен рангли металлургиянинг раванқи билан турди. Қизилқумда олтин конларининг очилиши тўғрисида Зарафшон шаҳри вужудга келган бўлса, республикамиздаги улкан нурхона — Сирдарё ГРЭСи қурилиши мусобақати билан Ширин шаҳри, Фарғона vodiёсини сув билан таъинлашнинг ахшилайдиган Андижон сув абзорининг қурилиши тўғрисида Советобод шаҳри қад кўтарди.

Шунинга эмас, ишлаб чиқарувчи кўчларнинг тез оқолиши тўғрисида қишлоқлар ва посёлкалар гуркирай ривожланиб, замонавий шаҳарга айланиб кетди. Шу йилнинг ўзиде, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли эллик йиллигини нишонлаш учун ҳар жабҳада меҳнат кўш урган йилда Пахтакор ва Қува, Ульнов ва Марҳамат каби посёлкалар республикамиз шаҳарлари қаторига қўшилди.

Ун учта эди, олтиш тўққизта бўлди. Бу рақамларнинг моҳиятига, мазмунига чуқурак назар солинг. Эллик йил ичиде республикамиз қардош социалистик республикалар олдиде нақадар тез оқсалаётганлигини намойиш қилмоқда бу рақамлар.

ДЕХҚОН ТАШАККУРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 50 йиллик тарихи мамлакатимиздаги барча қон-қардош халқларнинг интернационал дўстлиги тарихидир. Бу тарих социалистик деҳқончилигимиз тараққиёти тарихидир. Республикамизнинг қишлоқ хўжалигини ривожланишида барча халқларнинг, хусусан улуғ оғамиз рус халқининг беғараз ёрдами беқисс каттадир. Ўзбекистон — ССРнинг асосий пахта базаси. Биз пахтачиликни Москва ва Ленинград шаҳарларининг қўли қадок ишчилари, Украина, Белоруссия ва бошқа республикалар саноат корхоналарининг коллективлари мунтазам юбориб турган хилма-хил машиналар, минерал ўғитлар ёрдамида ривожлантирмоқдамиз.

Дохийимиз В. И. Ленин мамлакатимиз далаларида 100 минг дон трактор бўлишини оруз қилган эди. Бугун факат бизнинг республикамиз далаларида 140 минг машина, шу жумладан 30 мингдан зиёд пахта тегиш комбайнлари ишлаб турибди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва

Совет ҳукуматининг оталарча гамхўрлиги тўғрисида энгилма ёдига келаман. 1924 йилда республикамизда 115 минг тонна сут, сўйилган вазда 47,2 минг тонна гўшт тайёрланган бўлса, 1973 йилда сут 1 миллион 638 минг 400 тоннага, гўшт 236,2 минг тоннага етказилди. Чорва молларининг озуқа базаси мустаҳкамланди, замонавий чорва бинолари қурилиб, ёриш ишлаб механизациялаштирилди.

Сабзавоткорлари миз, шолкорларимиз, лубкорларимиз, боғбойларимиз ҳам қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда мислисиз муваффақиятларга эришдилар ва эришмоқдалар.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик олтин тўйи республикамиз қишлоқ хўжалигини тараққий етиштиришнинг улкан тўйдир. Бу тўйни 1974 йилда она-Ватанга 5 миллион тонна пахта етказиб бериш билан нишонлаш-азму қароримиздир.

Турсуню ОХУНОВА, механизатор, комплекс механизациялашган пахтачилик бригадаси бошлиғи, Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЧЕТ ЭЛЛИКЛАР ЎЗБЕКИСТОН ҲАҚИДА

Ўзбекистоннинг совет ҳокимияти йилларида мислисиз тараққиётга эришиш социалистик тузумнинг, коммунистик гонларнинг, ленинча шиллий сиёсатнинг улдуворлигини кўрсатувчи ажойиб ҳодиса.

Янош КАДАР,
Венгрия Социалистик ишчи партиясининг биринчи секретари.

Ўзбекистонда катта жозибани кўч бор. Бу энг аввало шунданки, унинг бутун тараққиёти совет жамиятининг буюк ишчиларининг кўрсатиши. Қисқа муддатда асрий қолоқликдан тараққиётнинг чўқисига улкан сақаришни амалга оширишга факат ривожланишнинг социалистик йўлини таллаб олган халқимиз қобилдир.

Агнесса ЮНЕМАН,
швейцариялик журналист.

Ўзбекистоннинг ютуқлари — ўз тандирини ўз қўлига олган мамлакатлар учун қандай юксалишларга эришиш мумкинлигини яққол кўрсатиб беради.

Мурод БУРБУН,
жапонлик ёзувчи.

Ўзбекистонда ленинча шиллий сиёсатнинг амалга оширилганлигини ва республика меҳнатчилари томонидан яратилган маънавий ва моддий бойликларнинг натижаларини кўриш гўят қувончлидир.

Янош БРУТЦО,
венгриялик жамоат арбоби.

Ўзбекистон социалистик тузумининг қудрати ва улдуворлиги билан ажойиб таассурот қолдиради.

К. М. САРИСЕНА,
шри ланкалик ёзувчи.

Мен Ўзбекистонда гўзал социалистик жамият қурилганлигини кўрдим.

Тосма ТАНАКА,
Япониянинг жамоат арбоби.

Ўзбекистон ҳайти жаҳонни ҳайратга солувчи тараққиётнинг энг ёриш мисолларидан бириндир. Қисқа муддатда қолоқ мустамлаканнинг юксак ривожланган мамлакатга айланиши бунинг яққол далили ҳисобланади.

Дейв ВИНН,
америкалик жамоат арбоби.

ЖИЛО ВА ЖИЛВА

МЕЪМОРЛАР ҳар бир шаҳарнинг ўз «юзи» кўзи». Ўз таровати бўлиши керак, дейишди. Шу жиҳатдан Тошкентнинг, айниқса пойтахтимиз марказининг омади келган. Қадим Шопидагидек хўшбичим, кенг, баҳола. Қишлоқ май, дон мамлакатда ҳам, жаҳонда ҳам намданам. Ленин збиротхонининг мармар панжараларидан нур таралиб турибди. Бугун ўлка, жами кўнгулар мунавар...

Бир қаламаш сифатида шу майдоннинг режасини чиған, ажойиб иморатларини тилаган, беазаган, оро берган ёш меъморлар-у муҳандислар, халқ усталари билан қурган сўх-батларимиз ёдига келди. Дохий музейи билан носини аввал хайлида, шуғрида жонланган кейин қозоғга туширилганда бери Москвадалик архитектор В. Шестопалов, Бухоро ва Самарқанд обидаларини ёритиб турди, деган эди. Бунда гап, албатта йўлгина нуҳса қўчиришда эмас, асло бунда эмас. Энгилдики гап архитектурадаги халқ гўзаллик идеалининг идрок этилишида. Шу заминдаги мероснинг жиловлари акс этган меъморлик асари яратилган ҳақида кетяпти.

Меъморчилигимиздаги жилва-ю-жиллар: булар Ленин збиротхонага қираверишдаги кўш табача нақшикор эшикларда. «Амали Қодир Ҳайдаров» деган ёзувда, Махмуд Усмонов ва шоғирдлари девора Уйиб ишлаган ганч гулларда, ҳа, ўша «Яшнаётган Ўзбекистон» панносида. Бу нафис нақшлар бамосолди оппоқ олма гулидан терилганга ўхшайди. Қўш ва санъат ганчкорининг жарангдор тори бўлиб замонамизнинг шарофати ва улдуворлигини кўйлаб турибди...

Меъморчилигимиздаги жилва-ю-жиллар: булар Чингиз Аҳмаровнинг Навоий театридаги деворий расмларида — бу маъсума, оқилда

қизлар иффаат ва пасоқат, орийат ва ҳайтнинг раэмиздек туюлади. Тошпўлат Арслонқуловнинг оқ паланлари билан баёзталган Тошкент элли санъат келиши тушган хонадоний сарништа ва гўзал, уста Ширин Муродовнинг Бухоро заллидаги ойна пардоз — ўша-ўша нур ва соғ жилваси — бу меҳр, меҳнатта ва хунарна меҳр достонидир.

Ганчкорлик Афросиёбдек қадимий анъана, ларга сузимоқда. Бу традицияларини неча-неча авлодлар асраб-авайлаб келган. Бу санъат элли бобокалонларидан бўлган уста Ширин қўлидан умрининг сўнгги кўнларида ҳам ганчкор тушмаган: хайлидаги беазир нақшларин қозоғга туширивертган, топи авлодлар беанасиб бўлиб қолмасин. Ҳозирги ганчкорлар, беанасиб бўлиб қолмасин. Ҳозирги ганчкорлар, беанасиб бўлиб қолмасин. Ҳозирги ганчкорлар, беанасиб бўлиб қолмасин.

Ҳанчкорлик санъати илҳом парисининг сўнги бор қўнган иморатлари — «Ўзбекистон» меҳмонхонаси ва «Зарафшон» ресторани бўлди. Оппоқ ганч жилва ва жилволари бу иморатларга кўрж ва ажиб гўзаллик бахш этди.

А. АБДУҚОДИРОВ.

Суратда: машҳур ганчкор Ўзбекистон халқ расмони уста Махмуд Усмонов (ўртада) ўз шоғирдлари билан иш устида.

А. Тураев фотоси.

МЕН ЎЗБЕК ҚИЗИМАН

МЕН ЎЗБЕК ҚИЗИМАН. Бутунги кунда номи эл оғида ёъозлашган, фақат Иттифоқимиздагина эмас, балки ҳорижий мамлакатларда ҳам ҳурмат билан тилга олинаётган ўзбек халқининг фарзандиман. Ўтмишда малумат, оғиз ва деҳқорликнинг келинган, Улуғ Октябрь ишчилоби нуридан баҳра олиб, бругилки чиниб энгилдики мағрур бўла олган ўзбек аёлларининг бахтиёр бир вақиласман. Инқилобдан аввал ўқиб, ишлаш ҳақида хайл ҳам суролмаган, «тўрт девор» ичиде кундуз қўён нурини, кечалари юлдуз жилвасини кўришдан ҳам бебаҳра, «соғи узун, ақни калта» ҳисобланган минг ўғилларим, бугунги гўлган ҳайтимага, шон-шавкатим, позат-хурматимга олам хайрон.

«Ким эдигу кимиз ҳозир», деб гоҳида ўз-ўзимга савол бериб қўяман. Ярим асрданга иборат қисса бир давр ичиде республикамизда осмон билан ерча фарқ қилмаган беқисс ўғарилар бўлди. Қанча қурбонлар, жангу-надаллар, курашлар овозини қўрмадики шу гўлган ҳайтимазми Босиб ўтган ва кеңирган бутун маҳалқатли, оғир йўлларимиз ва илларимиз, курашларимиз, зафарларимиз олам аҳлининг кўзи ўнгида ахир!

Бундан анча илгари, 1906 йили Англияда чиқадиган «Ташкил-тарбия ахбороти» журнали: «Ўрта Оснеда саводсизлигини тутатиш учун... 4600 йил керак бўлади», — деб ёзган эди. Бу «спайгамбар»нинг нақадар қом-қайи, пуч, асосиз, мантисиз эканигини жаҳон афсор омадан кўриб турибди-ку бугун. Ўзбекистон ҳар оҳида илгори, ибратли ўлка. Эллик йил ичиде ўрта Осне Шарида машъалга айланди. Тарихда инки ҳарфия жуфтлашга ақил етмаган халқ орандан бугун буюк аллома олимлар, доншмандлар етишиб чиққан. Олдин қолоқ, нашоқ ҳисобланган ўлкамиз бугун фантехника, саноат, қишлоқ хўжалиги, маданият соҳасида танилган республика бўлиб қолди.

Мен — санъаткорман. Ўз ёрк-хўнунини, бахт-шўбалини, обрў-этиборини санъатдан топган бахтли совет аёлман.

Ҳозир республикамизда жам 2500 дан ортиқ санъаткор аёл ишлаб турибди. Улар орасида 8 Совет Иттифоқи халқ артисти бор. Ўзбек санъатининг ифтихорлари, сахнаси юлдузлари Лутфия хоним Саримсоқова, Халима Носирова, Тамарихоним, Муқаррама Турғунбоева, Сора Эшонўраева, Саодат Қобулова, Вероника Корневаларининг номи бугун жаҳонга машҳур. Ўзбекистон ССР халқ шоираси, Жаҳоҳаралъ Перу мукофотининг лауреати Сулфияни, машҳур пахтакор, Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуню Охунювани, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Маюсула Холиювановани, тарих фанлари доктори Сабҳот Азмиювановани, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг муҳбир аъзоаси Раҳима Аминювановани, медицина фанлари доктори Санъатқоқ Азмиювановани бугунги кунда ким танимайди дейсиз? Қанча-қанча тиз-муволалимиз партия ва совет органиларида раҳбарий ўринларда ишлашди. Аёлларимиздан қанчаси ССР ва Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат, Қанчаси ҳукуматимизнинг юксак музофотлари билан тандирланган.

Биз — бахтли аёлларимиз. Октябрь нуридан рушюқли кўрган, ленинча шиллий сиёсат таъинла қилган Совет давлатида оод ва тенг, эриш ва ҳуштарчилик ишовчи қардош халқлар ягона, ақил оқланлигини фарзандларимиз.

Ҳа, мен бахтлилар даврасида бахтиёр, тенглар ичре тенг халқ вақиласман.

Дилбар АБДУРАҲМОНОВА
Ўзбекистон ССР халқ артисти

ФАКТАЛАР... РАҚАМЛАР...

- 1924 — 1974
- Республикамиз янги ташкил этилган 1924 йилда 10 миллион пуд пахта тайёрланди. Бу мамлакат умумий хирмонининг 70 процинини ташкил этган.
- 1973 йилда республикамизда 4 миллион 908 минг тонна пахта тайёрланди. 1974 йилда 5 миллион тонна пахта тайёрланди, шундан 3 миллион тоннаси машиналарда териб олинди.
- Республикамиз пахтакорлари санкизинчи беш йилликда ундан олдинги беш йилликдагига нисбатан 3 миллион 244 минг тонна кўп пахта тайёрладилар.
- Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йиллик далаваримизда 30 мингга яқин «сангори кема», 10 минг кўсак узми ва 5200 та туқилган пахтаи терадиган механизлар ишлади. Ялпи ҳосилнинг 55 процини машиналарда терилди.

- 1974 йилда унумдор пахта далаларида 33 мингга яқин терим машинаси ишламоқда.
- 1924 йилда республикамизда атиги 767 тонна дон тайёрланган эди, 1973 йилда дон миқдори 1 миллион 328 минг тоннага етказилди. 1974 йилда 2 миллион тонна дон, шу жумладан, 1 миллион тонна мактабхўри дони тайёрланди.
- 1924 йилда республикамизда 115 минг тонна сут, сўйилган вазда 47,2 минг тонна гўшт тайёрланган. 1973 йилда эса 1 миллион 638 минг 400 тонна сут, 236,2 минг тонна гўшт тайёрланди.
- Ўзбекистон ССРда 1924 йилда 49,7 минг тонна картошка, 157,1 минг тонна сабзавот, 213,1 минг тонна қовун-тарвуз тайёрланган. 1973 йилда эса 197 минг тонна картошка, 1 миллион 20,6 минг тонна сабзавот, 663 минг тонна қовун-тарвуз тайёрланди.
- Республикамизда 1974 йилда 286,3 минг тонна картошка, 1 миллион 210,4 минг тонна сабзавот, 765,4 минг тонна қовун-тарвуз тайёрланди.
- Ўзбекистон ССРда 1924 йилда 1800 тонна пилла тайёрланган, 1974 йилда келиб тайёрланган пилла 22 минг 346 тонна 700 килограммга етказилди.
- Республикамизда 1973 йилда 421,9 минг тонна меза, 320 минг тонна узум тайёрланди.